

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl UAB „EPSO-G“ mokamų dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias akcijas“ projektas (toliau – Nutarimo projektas)

Projekto rengėjas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

Projekto tikslas Nutarimo projekto tikslas – pavesti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, valstybei nuosavybės teise priklausančių UAB „EPSO-G“ akcijų valdytojais, kasmet 2023–2027 finansiniais metais priimti sprendimą skirti dividendams 0,5 procento UAB „EPSO-G“ paskirstytinojo pelno atitinkamai už 2022–2026 finansinius metus, atsižvelgiant į Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 15³.1 ir 15³.3 papunkčių reikalavimus, nes:

- 1) UAB „EPSO-G“ grupės įmonės įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant valstybei svarbius projektus (pvz., Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Įstatymu elektros energetikos sistemos sinchronizacijos (su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu) projektas, kurį įgyvendina UAB „EPSO-G“ grupės įmonės, yra pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu);
- 2) UAB „EPSO-G“ išmokėjus dividendus Aprašo 15¹ punkte nustatyta tvarka, atitinkamais finansiniais metais UAB „EPSO-G“ įmonių grupės paskolos, išperkamosios nuomos išsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir išsipareigojimai, išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio išsipareigojimus ir dotacijas, viršytų nuosavo kapitalo konsoliduotame UAB „EPSO-G“ įmonių grupės lygyje dydį.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis atitinkamai sričiai

Sritis: energetikos sektorius.

Nutarimo projektu siekiama užtikrinti sėkmingą „EPSO-G“ grupės įmonių įgyvendinamų valstybei svarbių projektų įgyvendinimą ar sėkmingą dalyvavimą juos įgyvendinant. Šiuo metu UAB „EPSO-G“ grupės įmonės, be kita ko, įgyvendina arba dalyvauja įgyvendinant šiuos valstybei svarbius projektus:

- a) Sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais (projekto

vykdytoja – UAB „EPSO-G“ dukterinė bendrovė LITGRID AB). Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Įstatymu elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektas yra pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu.

b) Pirmasis jūrinio vėjo parkas Lietuvoje (įgyvendina UAB „EPSO-G“, LITGRID AB dalyvauja įgyvendinant). Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 22 straipsnio 19 dalyje nustatyta, kad teritorijų, reikalingų prijungti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, planuojamas plėtoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyje (dalyse), prie elektros perdavimo tinklų, parengimo inžinerinės infrastruktūros plėtrai projektas yra pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu, kuriam įgyvendinti taikomas Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas, išskyrus reikalavimą pateikti projekto galimybių studiją. Projektą įgyvendinanti institucija yra Energetikos ministerija. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2022 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. 1-94 „Dėl pasirengimo pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko projekto įgyvendinimui“ UAB „EPSO-G“ paskirta projekto vadovu (nurodyto įsakymo 1.2 papunktis).

c) Lietuvos elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos projektas, projekto vykdytoja – UAB „EPSO-G“ dukterinė bendrovė Energy Cells, UAB, kuri yra paskirta elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatore, pavedant bendrovei įrengti 4 baterijų po 50 MW parkus. Projektas skirtas prisidėti prie sinchronizacijos programos (kaip ypatingos valstybinės svarbos projekto) ir Įstatymo įgyvendinimo (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 28 d. nutarimo Nr. 590 „Dėl elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus paskyrimo“ 1 punktą).

d) Lietuvos Respublikos fizinio barjero Lietuvos Respublikos teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad projektas pripažįstamas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugpjūčio 23 d. nutarimu Nr. 680 „Dėl Lietuvos Respublikos fizinio barjero Lietuvos Respublikos teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo įgyvendinimo“ UAB „EPSO-G“ paskirta projekto vykdytoja (nurodyto nutarimo 5 punktą). Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2021 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 4-193 „Dėl Valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių vykdomų specialiųjų įpareigojimų sąrašo patvirtinimo“ (30 punktą) į Valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių vykdomų specialiųjų įpareigojimų sąrašą įtrauktas fizinio barjero, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos fizinio barjero teritorijoje prie Europos Sąjungos išorės sienos su Baltarusijos Respublika įrengimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, įrengimo projekto vykdytojo funkcijų įgyvendinimas, nurodant, kad UAB „EPSO-G“ yra specialųjį įpareigojimą vykdanči valstybės valdoma įmonė.

Stabilus ir patikimas šalies energetikos sistemos (ypač elektros energetikos sistemos) veikimas, kurio siekiama priimant šį Nutarimo projektą, neabejotinai turės teigiamą poveikį šalies energetinės sistemos stabilumui,

patikimumui, kas teiktų naudą Lietuvos energetikos saugumui ir elektros energijos vartotojams.

Saugus ir patikimas elektros energijos bei dujų tiekimas ir sistemų patikimumas taip pat yra vienas iš veiksnių, lemiančių investuotojų pasitikėjimą ne tik energetikos, bet ir kitais valstybės sektoriais, kas daro teigiamą įtaką šalies ekonomikai, kuriai kritiškai būtinas energijos vartojimo paklausos užtikrinimas, gebėjimas diversifikuoti energijos tiekimo šaltinius, apsaugoti kritinę energetinę infrastruktūrą (kurie yra strateginės svarbos objektai nacionaliniam valstybės saugumui užtikrinti) įvairių rizikų (tokių kaip Rusijos vykdyto energetinio šantažo Europos Sąjungos šalių atžvilgiu, atsijungimo nuo BRELL tinklo, aukštų energijos kainų) kontekste.

**Poveikis
valstybės
finansams**

Papildomų valstybės biudžeto ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų Nutarimo projekto įgyvendinimas nepareikalaus.

**Poveikis
administracinei
naštai**

Nutarimo projekto įgyvendinimas administracinės naštos ūkio subjektams nesukurs.

**Poveikis
ekonomikai
(konkurencin-
gumui ir
vartotojų
sąskaitoms)**

Priėmus Nutarimo projektą tai turėtų teigiamą poveikį šalies konkurencingumui ir mažintų energijos sąnaudas elektros tinklų naudotojams ir galutiniams energijos (dujų ir elektros) vartotojams.

Dividendų išmokėjimas pagal Aprašo 15¹ punktą (t. y. didesne apimtimi) praktikoje reikštų, kad UAB „EPSO-G“ įmonių grupės daliai vykdomų energetikos projektų (pvz., dujų, elektros perdavimo tinklų modernizavimo, atstatymo) įgyvendinimui bei UAB „EPSO-G“ įmonių apyvartinio kapitalo poreikio užtikrinimui tektų daugiau skolintis iš finansinių institucijų, didėtų UAB „EPSO-G“ grupės ir jos įmonių finansinė rizika, tai didintų UAB „EPSO-G“ ir jos valdomų reguliuojamų valstybės įmonių skolinimosi sąnaudas (finansinės institucijos, kredito reitingų agentūros nuolat vertina gebėjimą grąžinti finansines skolas, mokėti susijusias palūkanas ir tai atsispindi skolinimosi sąnaudose – paskolų palūkanose).

Vadovaujantis Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2018 m. spalio 5 d. nutarimu Nr. O3E-314 „Dėl Valstybės reguliuojamos gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų ir kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, 14.6 papunkčiu, Perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos, patvirtintos Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos

nustatymo metodikos patvirtinimo“, 13 punktu, Elektros energijos kainos, rezervinės galios, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo, totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos, rezervinės galios, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo, totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo, izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, 18 punktu, investicijų grąža (ROI) skaičiuojama kaip reguliuojamos turto vertės (toliau – RAB) ir investicijų grąžos normos (skaičiuojamos kaip vidutiniai svertinės kapitalo sąnaudos (WACC), %), nustatomos Investicijų grąžos normos nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. O3-510 „Dėl Investicijų grąžos normos nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – WACC Metodika), sandauga, ir yra UAB „EPSO-G“ grupės valdomų valstybės reguliuojamų įmonių AB „Amber Grid“, LITGRID AB bei Energy cells, UAB leistino pajamų lygio reguliuojamoms kainoms skaičiuoti dalis.

Atitinkamai skolinimosi sąnaudų didėjimas didintų UAB „EPSO-G“ grupės valdomų valstybės reguliuojamų įmonių WACC, tai didintų AB „Amber Grid“ bei LITGRID AB bei Energy cells, UAB įmonių teikiamų dujų, elektros energijos perdavimo paslaugų bei izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslaugos (toliau – izoliuoto darbo rezervo paslauga) pajamų ar kainos viršutines ribas, kas neigiamai veiktų (didintų) šių įmonių teikiamų dujų, elektros energijos perdavimo bei izoliuoto darbo rezervo paslaugos kainas, atitinkamai didintų ir galutines kainas dujų ir elektros vartotojams, o tai galimai lemtų šalies pramonės ir kitų sektorių (pvz., paslaugų, kurias teikiant nemažą dalį sudaro dujų ir (ar) elektros energijos sąnaudos) konkurencingumo mažėjimą, nes didintų tokių veiklų gaminamų prekių ar teikiamų paslaugų kainas, sudėtingiau jas būtų realizuoti užsienio rinkose.

Remiantis pagal WACC Metodiką 2023 metams minėtoms bendrovėms patvirtintais WACC, minėtomis reguliuojamų įmonių paslaugų pajamų ir (ar) kainų viršutinių ribų nustatymo metodikomis bei Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos šioms įmonėms 2023 metų paslaugų kainoms patvirtinta RAB (bendrai – 635,7 mln. Eur), 1 proc. punkto skolinto kapitalo kainos padidėjimas lemtų apie 3,4 mln. Eur papildomas sąnaudas per metus energijos tinklų naudotojams ir energijos vartotojams, 2 proc. punktų pokytis – atitinkamai apie 6,9 mln. Eur sąnaudas per metus energijos tinklų naudotojams ir energijos vartotojams (LITGRID AB bei Energy cells, UAB skolinto kapitalo dalis optimalioje kapitalo struktūroje sudaro 50 %, AB „Amber Grid“ – 60 %, nuo 2024 m. – ir AB „Amber Grid“ atveju, remiantis WACC Metodika sieks 50 %). Vertinant UAB „EPSO-G“ įmonių grupės prognozuojamą RAB 2030 metams, 1 proc. skolinto kapitalo kainos padidėjimas lemtų apie 6,3 mln. Eur papildomas sąnaudas per metus energijos

tinklų naudotojams ir energijos vartotojams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir tai, kad priėmus Nutarimo projekte siūlomas nuostatas kasmet nebūtų išmokama vidutiniškai apie 6–7 mln. Eur dividendų nuo UAB „EPSO-G“ (remiantis „EPSO-G“ Strategija 2030, patvirtinta 2023 m. sausį), planuojama, kad dividendų nemokėjimas valstybei bei dujų ir elektros energijos vartotojams atsipirktų per apytiksliai 1 metus. Jei UAB „EPSO-G“ skolinimosi sąnaudos padidėtų 2 proc. (dėl pirmiau išvardytų priežasčių), atsipirkimas būtų ~2 kartus greitesnis (per ~0,5 metų). Be to, atsižvelgiant į tai, kad, kaip minėta, būtų pasiekiamos ir kitos naudos – šalies konkurencingumo didėjimas, kas kurtų šalyje papildomą pridėtinę vertę ir didintų valstybės biudžeto pajamas, dividendų nemokėjimas teiktų papildomas naudas valstybei bei jos visuomenei, ir atsipirkimas būtų dar spartesnis.

Kita svarbi informacija – Nėra.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Rasa Darginavičiūtė
Pareigos	Strateginio ir finansų valdymo skyriaus patarėja
Institucija (padalinys)	Energetikos ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel., 8 602 46705, el. p. rasa.darginaviciute@enmin.lt